

คำนำ

เมืองปัตตานียุคสมัยที่มีความเจริญรุ่งเรืองในอดีต เป็นเมืองเอกแห่งหนึ่งของคาบสมุทรมลายู มีอาณาเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นเมืองปัตตานีถูกแบ่งแยกการปกครองออกเป็น 7 หัวเมือง เจ้าเมืองแต่ละแห่งที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปกครองเมืองได้สร้างวังขึ้น เพื่อพักอาศัยและใช้เป็นสถานที่ว่าราชการ วังเจ้าเมืองที่ได้สร้างวังขึ้นแต่ละแห่งล้วนมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมที่ควรได้เก็บรวบรวมไว้เป็นหลักฐานบันทึกประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี สำหรับให้คนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาต่อไป

จากประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม พบว่าหลังสิ้นยุคเจ้าเมืองแล้ว วังเจ้าเมืองหลายแห่งอยู่ในสภาพที่นาเป็นทว่าง กล่าวคือ ขาดผู้ดูแลรักษา ซ้ำรูดทรุดโทรม ถูกปล่อยทิ้งร้างและบางแห่งกำลังทรุดพังลงในระยะเวลาอันใกล้ หากไม่เร่งรีบเข้าไปแก้ไขปรับปรุง งานสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าเหล่านี้จะไม่มีให้ศึกษากันอีกในวันข้างหน้า

การวิจัยที่สำเร็จในครั้งนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. 2541 และการอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวังเจ้าเมือง

วสันต์ ชีวะสาธน์

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี